

HABRUTA NIGHT

TUESDAY | 12•31•19 | 9 PM
SHAARE ZION

**Tonight's learning is dedicated
L'Refuah Shelema Refael David Ben Claudie**

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

“

Week 44

Topic

STORE DAMAGES

”

TOPIC DISCUSSION

If one is in a shop and pulls something off the shelf and the item broke; does he have to pay?

How about if someone stole it from you, before you had a chance to pay?

If one is deciding on an Etrog, on the way to check it by the Rabbi, it falls and becomes pasul, is he held responsible?

בבא בתרא פח.

שלו אלא מפחיתו במעשר שני שמיצ
לאכלו צירושלים ונחמנות מעשר
דנותנו לכהן כדלמרי' צפרק בתרא
דסוטה (דף מח.): **בירא** שמים
עסקינן כגון רב ספרא כו'. ואס
חאמר כשגמר בלבו לקנות היאך
מחזיר וי"ל דמחזיר מדעת המוכר:
אחד

הוא גברא דאיתיה קארי לפום גהרא אתו כולי עלמא שקול קרא קרא אמר
להו הרי הן מוקדשין לשמים אתו לקמיה דרב כהנא אמר להו 'אין אדם
מקדיש דבר שאינו שלו' וה"מ הוא דקצי דמייהו אבל לא קצי דמייהו ברשות
מרייהו קיימו ושפיר אקדיש **הוא** הלוקח ירק מן השוק ובורר והניח (א)
אפילו כל היום כולו לא קנה ולא נתחייב במעשר גמור בלבו לקנותו קנה
ונתחייב במעשר להחזירו אי אפשר שכבר נתחייב במעשר ולעשרו
א"א (ב) שכבר מפחיתו בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר אמו
משום דגמור בלבו לקנות קנה ונתחייב במעשר אמר רב הושעיא הכא
'בירא שמים עסקינן' כגון רב ספרא דקיים בנפשיה (ג) ודובר אמת בלבו:
מתני' הסיטון מוקנה מדותיו אחד לשלשים יום ובעל הבית אחד לשנים
עשר חדש רבן שמעון בן גמליאל אומר חילוף הדברים ה' חנווני מוקנה מדותיו
פעמים בשבת ומוכחה משקלותיו פעם אחת בשבת ומוקנה מאוזנים על
כף משקל ומושקל אמר רשב"ג במה דברים אמורים בלא אב"י ביבש אינו צריך
והי"ב

שואל הוי וזמר סבר גזלן הוי גופא אמר
שמואל הנוטל כלי מן האומן לבקרו ונאנס
כידו חייב והני מילי הוא דקצי דמיה הוא
גברא דעל לבי מבחא אגבה אמנא
דבישרא בהדי דקא אגבה אתא פרשא
מרבא מיניה אתא לקמיה דרב יימר חיביה
לשלומו דמיה והני מילי הוא דקצי דמיה

כה: כגון שנמלה. מיד מיטוק: צמוד
בתוכה אהררים. שהלוחית מדה ומדד
בה לאתרים: ובשואף שא מודעת.
בעל הלוחית פלוגי: דמר סבר. רבן
גזלן הוי וקנייה להמייב בה עד שמצא
(ד) ליד בעלים דבעינן והשיב את
הגזילה והשצה ליד מיטוק לאו השצה
היא והכי אמרי' בהגזל ומאחיל (ב"ק
דף קט). הגונב טלה מן העדר והמזירו
ומת או נגנז חייב באחריותו דבעינן
דעת בעלים ואין זה דעת בעלים
כשמוסרו ליד מיטוק: דרבי יהודה סבר
שואף הוי. וכי מחזירו למקום ששאלו
משם די והלכך משהמזירו למיטוק פטור
והא דלמרי' בהמפקד (ט) (ס) הא
דלמרי רבא שאל שלל מדעת (י) גזלן
הוי היינו לרבנן דהכא ומודים חכמים
לרבי יהודה הכי יש לפרש מודים
חכמים לרבי יהודה היכא דלא נטלה
למוד בה לאתרים אפילו נטלה למוד
למיטוק והיינו דקמי צמנן שהלוחית
צד המיטוק שלל מדד בה אלא לזרין
המיטוק ואס כן לא אפקה מרשות
בעלים ומש"ה פטור מן הלוחית
ואת דמפרי' לה להא סוגיא לתווי
הלוחית לבדה ובין הסוגיא פשוטה:
לעולם לתת בפשוט ובגדרים (י) מוקי לה להא דשמואל בתרעא מריפא ודבר² שלוקחין קופצין עליו דאין הגאה למוכר בלקיחתו של
זה דהרבה ינאף קופצין ומשום דהנאחו של לוקח היא היה ליה הלוקח כשאל עליו ומייב צאינסא ותניא התם צביימא כוותיה
דקמי נאכסו צהליכה מייב צחורה פטור מפני שהוא כנושא שכר ונראה צעני דלאו דוקא נושא שכר דא"כ לא לייבי צאונס אלא צניצה
ואצדה וטעמא משום דקייא דמיה וצינא מריפא הוא הרי הוא צנטילה זו כמו לוקח גמור אי נמי כמו שאל שכל הגאה שלו צו':
אגבה אמנא. הגביה ירך לקומה ולראות אס שמנה היא או כחשה: אבל לא קייא דמיה כו' לא גרסי: קרא. דלעת: שקול
קרא. לקנות: אמר הן הרי הן מוקדשין לשמים. לפי שלא היה יודע ממי ישאל מעותיו היה רוצה לאסרן להס: אין אדם מקדיש
כו'. דכי יקדיש אס את ביתו כתיב (ויקרא ט) וה"מ כיון דקייא דמיה וכו' בהו דשמואל: ברשותא דמרייהו קיימי. ויכול להקדישן דלא דמי
(י) לגזל דלמרי' (ב"ק טז): מיהן אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו זה לפי שאינו צרופו דהכא לכו אדעתא למיגול שקלינהו אלא לקנותן
וכיון דלא קייא דמיהו לא סמכא דמיהו דשמא ירלה למכרן צוקר ודעתן להחזיק ומש"ה צרופתא דמיהו קיימי: ה"ה

The Gemara returns to the statement of Shmuel it mentioned above (87b) and analyzes it:
הנוטל כלי מן האומן לבקרו — אמר שמואל — **The text itself stated:** **אמר שמואל —** **If one takes a utensil from a craftsman to inspect it in consideration of purchasing it, and a mishap occurs to it while it is in his possession, he is liable.**

The Gemara comments:

בבא בתרא פת.

וְהָיָה מִיֵּלֵי הוּא דְקִיֻּצֵי דְמִיָּה — **This applies only if its price was fixed.** ^[8]

A related incident is cited:

הָהוּא גְבֵרָא דְעָל לְבֵי טַבְחָא — **There was a certain person who entered a butcher's shop**
אָגְבָּה אֶטְמָא דְבִישְׁרָא — **and lifted a cut of thigh meat to inspect it.** ^[9]
אָתָּא אֶתָּא פְּרָשָׁא מֵרַמָּא מִיָּנִיה — **a horseman came and seized it from him.**
אָתָּא — **and [Rav Yeimar] held him liable to pay its price.**

The Gemara comments:

וְהָיָה מִיֵּלֵי הוּא דְקִיֻּצֵי דְמִיָּה — **However, that ruling applies only when the price of [an item] is fixed.**

Another related incident:

הָהוּא גְבֵרָא דְאֵייתֵי קֵאֲרֵי לְפּוּם נַהְרָא — **There was a certain person who brought gourds to**
פּוּם נַהְרָא לְמַכְרָא — **Everybody came and took**
גְּזֵרֵי לְמַכְרָא — **gourds for purchase. Since the vendor did not know who his customers were,**
אָמַר לְהוּ — **he said to [the assembled]:**
הָרִי הֵן מוֹקְדָשִׁין לְשָׁמַיִם — **[The gourds] are hereby consecrated**
לְשָׁמַיִם. ^[10] אָתָּא לְקַמְיָה דְרַב כַּהֲנָא — **They came before Rav Kahana.**
אָמַר לְהוּ — **He said to them:**
אֵין אָדָם מְקַדֵּשׁ דְבָר שְׂאִינוּ שְׁלוֹ — **A person cannot consecrate something**
שְׂאִינוּ שְׁלו — **that does not belong to him, and the gourds no longer belong to the vendor** ^[11]; therefore,
הֵן אֵינְן מְקַדָּשִׁין — **they are not consecrated.**

The Gemara comments:

וְהָיָה מִיֵּלֵי הוּא דְקִיֻּצֵי דְמִיָּה — **However, that ruling applies only when the price of [an item] is fixed.**
אָבָל לֹא קִיֻּצֵי דְמִיָּה — **But if the price of [an item] is not fixed,**
בְּרִשׁוּת — **it remains in the possession of its original owner**
מְרִייהוּ קִיֻּצֵי — **even when a prospective purchaser lifts it,**
וְשִׁפִּיר אֶקְדִּישׁ — **and if the original owner consecrates it, his consecration**
יֵשׁוּב. ^[12]

In order for one to be obligated to pay, there are two conditions.

#1: קייצי דמיה - Set price

נמוקי יוסף

Since the price is fixed and no negotiations are needed, if the purchaser wants to conclude the sale, he merely has to tell the seller that he intends to keep the article. Therefore, his initial lifting of the item is considered a *kinyan*; the seller can no longer retract and sell to another customer.

דבר שדמיו קצובין ועומד לימכר, כיון שהחזיק בו אחר על מנת לקנותו תו לא הוי ברשות מוכר לאקדושי, ש"מ דלוקח הוי כאילו לקחו לגמרי ואין רשות למוכר להחזיר בו משום דלוקח ממש הוא.

#2: We can only obligate one to pay, if the item is in high demand.

נדרים לא

אלא א"כ יקח בפחות ומכור להם
 צומר כדי שלא יהיו ממנו אצל און
 שומעין לו בני אדם להפסיד ממונם.
 ואית דגרסי א"כ שומעין לו בחריק
 כלומר אם שומעים לו אצל בלאו הכי
 לית ליה תקנתא ואפי' צנכסין שקנה
 לאחר נדרו דאע"ג דקיי"ל דלון אדם
 אסור דבר שלא בא לעולם על חצרו
 הני מילי כשאסור בפירוש דבר שלא

ביצחק ולא כל יצחק: **מתני'** שאיני
 נהנה מישראל¹³ לוקח ביותר ומוכר בפחות
 שישראל נהנין לי לוקח בפחות ומוכר
 ביותר ואין¹⁴ שומעין לו שאיני נהנה להן
 והן לי יהנה לעובדי כוכבים: **גמ'** אמר
 שמואל הלוקח כלי מן האומן¹⁵ לבקרו
 ונאנס בירו חייב אלמא קסבר הנאת לוקח
 היא תנן שאיני נהנה מישראל מוכר

מנני נח: **גמ'** בין דאיכדש אברהם.
 צמלקו של הקצ"ה: איתקרו. ישראל
 על שמה דלצהיה ולא על שם בני
 נח: הא אכא ישמעאל. דזרע
 אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים:
 יקרא א"ר זרע. וצלותו זרע קנדר:
 ויא ב"י יצחק. ועשו אינו נקרא זרע
 יצחק להכי מותר צעובדי כוכבים:
מתני' שאיני נהנה מישראל לוקח

דמיה סמך ליה אסוגין דצפרק הספינה כי היכי דהתם נמי לא
 חש לאוקמה דוקא צבינא¹⁶ חריפא כדמוקי לה צממן משום דהיה
 סוגיא דהתם אסוגיא דהכא נמי סמכא: * ואי הנאת לוקח היא
 אפילו שוה בשוה נמי. דהא אמרת דצמקה ליכא הנאת מוכר:
מתני' בזבינא דרמי על אפיה.
 הלכך שוה צוה הנאת מוכר היא
 שאינו מוצא לוקמין ולא הנאת לוקח
 דמיון ללא קפיץ עליה צבינא מנאי
 הוא ממיד ללוקח ואינו נהנה צמקמו
 ודשמואל צבינא חריפא ומש"ה
 הנאת לוקח היא שהכל קופלין עליו
 ואין למוכר שום הנאה צמכרמו
 דהא כל אימת דצבי מוצין ליה:
א"כ אימא רישא לוקח ביתר. וכיון
 דצבינא דרמי על אפיה הוא למה
 ליה ליקח צמר אפילו לוקח שוה
 צוה לא מיתהני ציה איהו כלל
 אלא מוכר כיון דצבינא דרמי על
 אפיה הוא: ועוד אימא סיפא. היכא
 דאסר הנאתו על ישראל דקתני

כנושא שכר¹⁷ צהיהא הנאה דאית ליה
 צמנימו להוליכו לצת חמיו גמר
 ומקני נפשיה: בחורה פטור. דלית
 ליה הנאה שלא נתקבלו: ספסירא.
 מי שלוקח צהמה ע"מ למוכרה
 לאלתר: בחורה פטור. וה"ל כי
 אמתים בחורה אמתים (ד) לפטור:
 מי לא מוכין איה. וצחורה נמי כנושא
 שכר הו"ל: **מתני'** ואסור במוצי
 עובדי כוכבים. דכלל ערליס הן:
 ערלי ישראל. כלל מוליס הן כגון
 שמתו אחיו מתמת המילה: שהיא
 דוחה שבת המורה. דכתיב וציוס
 השמיני ינוול (ויקרא ט) ואפילו
 צצבת: שב"ל וציותיו ש"ל משה לא

"מתני' בזבינא מיצעא ודשמואל¹⁸ בזבינא
 חריפא תניא כותיה דשמואל¹⁹ הלוקח כלים
 מן התגר לשגורן לבית חמיו ואמר לו אם
 מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהם
 ואם לאו אני נותן לך לפי טובת הנאה
 שבהן נאנסו * בהליכה חייב בחורה פטור
 מפני שהוא כנושא שכר * והוא ספסירא
 דשקל חמרא לזבונ²⁰ ולא איזבן בהדי דהדר
 איתנים חמרא חייביה רב נחמן לשלומי
 איתיביה רבא לרב נחמן נאנסו בהליכה
 חייב בחורה פטור אמר ליה חזרה
 דספסירא הולכה היא דאילו משכח לזבונ²¹
 אפילו אכבא דביתיה מי לא מוכין ליה:

Mishnah One who says, "Konam that I not benefit from Israel,"
 i.e. he forbids himself benefit from Jews, is permitted to transact business with
 them, provided that when he does so **he buys at more than the**
market price and sells at less. ^[13] **שישראל נהנין לי** — If he says, "Konam that Israel not
 benefit from me," i.e. he forbids Jews to derive benefit from him, **לוקח בפחות ומוכר ביותר** —
he buys at less than the market price and sells at more, but (the Mishnah
 comments) in the latter case **[people] will not listen to him** to transact business with him.^[14]
שיאיני נהנה להן והן לי — If he says, "Konam that I not benefit from them nor they from
 me," **יהנה לעובדי כוכבים** — he benefits from [i.e. transacts business with] idolaters.^[15]

Gemara An Amoraic ruling is cited:
אמר שמואל — Shmuel said: **הלוקח כלי מן האומן לבקרו** — If one takes a utensil
 from a craftsman to inspect it in consideration of purchasing it **ונאנס בירו** — and a
 mishap occurs to it while it is in his possession, **חייב** — he is liable.^[16]

The Gemara comments on this ruling:
אלמא קסבר הנאת לוקח היא — Evidently, [Shmuel] maintains that [a sale] is totally to
 the benefit of the buyer.^[17]

מתניתין בזבינא מיצעא ודשמואל בזבינא חריפא — our Mishnah deals with merchandise in
 moderate demand while Shmuel's ruling deals with merchandise in high demand.^[1]

The Gemara supports Shmuel's ruling.^[2]
תניא בתיה דשמואל — A Baraisa was taught in support of Shmuel: **הלוקח כלים מן התגר**
 — IF SOMEONE TAKES UTENSILS FROM A MERCHANT TO SEND THEM TO THE
 HOUSEHOLD OF HIS FATHER-IN-LAW, **ואמר לו** — AND HE SAYS TO [THE MERCHANT]:^[3]

נדרים לא

אִתָּן מִמֶּנִּי אֲנִי נוֹתֵן לָךְ דְּמֵיהֶם — “IF THEY ACCEPT THEM FROM ME I WILL buy them and PAY YOU THEIR full PRICE; וְאִם לֹא אֲנִי נוֹתֵן לָךְ לְפִי טוֹבַת הַנְּאִהָה שְׂבָהֶן — BUT IF NOT, I WILL return them and PAY YOU an amount CORRESPONDING TO THE BENEFIT I derive FROM THEM,”^[4] then the law is as follows: נֶאֱמַר בְּהַלִּיכָה חַיִּיב — If [THE UTENSILS] WERE UNAVOIDABLY DESTROYED ON THE WAY THERE, HE IS OBLIGATED to pay the seller the full price.^[5] בְּחֻזְרָה פְּטוּר — But if they were destroyed ON THE WAY BACK, HE IS NOT OBLIGATED to pay their full price, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שְׂכָר — BECAUSE HE IS then LIKE A PAID *SHOMER*.^[6]

A related incident:

הָיָה סַפְסִינְיָא דְּשִׁקְלָא חֲמִירָא לְזַבְוֵי וְלֹא אִיזְבָּן — There was a certain middleman who took a donkey from his fellow to sell on consignment,^[7] but it did not sell. חֲמִירָא אִתְּנִיס חֲמִירָא — As he was returning to the donkey owner’s house, the donkey was unavoidably destroyed. חַיִּיבִיָּה רַב נַחְמָן לְשַׁלּוּמֵי — The case came before Rav Nachman, and he obligated [the middleman] to pay.

The ruling is questioned:

רַבָּא חֲתִיבִיָּה רַבָּא לְרַב נַחְמָן — Rava challenged Rav Nachman from the Baraisa quoted above: נֶאֱמַר בְּהַלִּיכָה חַיִּיב בְּחֻזְרָה פְּטוּר — If THEY WERE UNAVOIDABLY DESTROYED ON THE WAY THERE, HE IS OBLIGATED; ON THE WAY BACK, HE IS NOT OBLIGATED. Here, therefore, where the donkey was destroyed on the way back, the middleman should be exempt from paying.^[8] — ? —

Rav Nachman defends his ruling:

אָמַר לִיה — He said to [Rava]: חֻזְרָה דְּסַפְסִינְיָא הוּלְכָה הִיא — The return trip of the middleman is like the bringing there of the son-in-law, אֶפִּילוּ לְזַבְוֵי אֶפִּילוּ אֲבָבָא — דְּאִילוּ מִשְׁבַּח לְזַבְוֵי אֶפִּילוּ אֲבָבָא — for if he would have found a customer to whom to sell the donkey even at the entrance to his house, would he not have sold it?^[9]

13. By overpaying for his purchases and undercharging for his sales he does not benefit from his transactions (*Ran*). Were he to pay or charge a fair price, he would be deriving benefit from another Jew, which is prohibited by his *neder*.

[The Mishnah’s permit for the vower to transact business if he overpays or undercharges applies only if he forbids himself benefit from Jews. However if he forbids their property to him, even if he pays as much as two hundred *zuz* for a one hundred *zuz* item he is forbidden to benefit from his purchase, for his *neder* took effect on the item (see *Ran*).]

17. The degree of responsibility a *shomer* bears toward the owner for the loss of the item he is watching depends on the degree to which it was he who was benefiting the owner with his custodianship or vice versa. In the case of an unpaid *shomer*, the sole beneficiary of the relationship is the owner: His item is being watched by the *shomer* while the *shomer* receives nothing in return. Accordingly, the unpaid *shomer* has a low level of responsibility; he must pay only if he was negligent in guarding the item, but not if it was lost or stolen, and certainly not if it was damaged due to an unavoidable accident. A paid *shomer*, on the other hand, has a symbiotic relationship with the article’s owner: The owner gains by having his object watched while the *shomer* benefits by being paid for his service. The paid *shomer* therefore has a greater level of responsibility in that he is liable for loss and theft. He is, however, still exempt from liability for unavoidable accidents. Finally, there is the borrower, who benefits by being allowed to use the item but does not give the owner anything in return. [In Talmudic parlance we say of the borrower: כֵּל הַנְּאִהָה שְׁלוֹ, “all benefit is his” (*Bava Metzia* 94b).] His level of responsibility is therefore the greatest in that he is liable even if the item is damaged or lost due to an unavoidable accident.

[Now, Shmuel rules that a would-be buyer who inspects an article for sale — who is considered a *shomer* until he actually purchases the article — is liable if it is damaged due to an unavoidable accident while it is in his possession, just as a borrower would be if the article was damaged during his term of borrowing. By this] Shmuel means that the buyer bears the same responsibility as a borrower in that, like a borrower, “all benefit is his,” i.e. it is he, and not the seller, who benefits from the sale. Although the man inspecting the item is, technically speaking, not yet a “buyer,” the *Gemara in Bava Basra* 88a explains that Shmuel is discussing a case in which the price for the article is fixed, so that if after his inspection the man decides to buy the article, he can definitely do so. [He therefore has the same benefit as a full-fledged buyer] (*Ran*; cf. *Ran* to *Avodah Zarah* folio 4b ומקשו ד״ה ונאנסו *Rashi* to *Bava Metzia* 81a ונאנסו ד״ה; see also *Tosafos* to *Bava Basra* 87b הלוקח כ״ה and *Kehillas Yaakov* here §22).

נדריים לא

1. The sale of merchandise in moderate demand at the current market price benefits both the buyer and the seller. Accordingly, in a case in which someone forbade himself benefit from Jews, he must purchase at above the market price and sell at less, so that he does not benefit from others. Conversely, where someone forbade Jews to benefit from him, he must buy at less and sell at more, so that he does not cause others to benefit from him ([Ran](#); cf. [Mefarsh](#)).

Although the Gemara originally suggested explaining the Mishnah as discussing merchandise in low or high demand, it did not mean these as serious interpretations, for the difficulties it raises with them are glaring. Rather, this is simply the Gemara's way of bringing out, in give-and-take form, the basic rules for this matter, which may be summarized as follows: For merchandise in low demand, the seller is the beneficiary and not the buyer; for merchandise in high demand, the buyer is the beneficiary and not the seller; and for merchandise in average demand, both are beneficiaries. This applies to sales made at the current market price. If a higher price is charged, however, the seller is always the beneficiary, even for a high-demand item, and if a lower price is charged, the buyer is always the beneficiary, even for a low-demand item ([Ran](#)).

2. [Although Shmuel's ruling has been explained by the Gemara as referring specifically to a high-demand item, it is still a novelty. One could have argued that even in such a case the seller also benefits, because, after all, he does need a customer. Shmuel informs us that this is not the case. Rather, the buyer is considered the sole beneficiary, and therefore if he takes the item for inspection and it is unavoidably damaged, he is like a borrower and is responsible to pay for it. The Gemara now supports this ruling.]

3. He is sending the utensils as gift to his betrothed ([Rashi to Bava Metzia 81a](#) ר"ה לשגרן), who is still living with her family. However, he is unsure whether the family will accept them from him, so he does not purchase them outright. Rather, he stipulates to the merchant as follows.

4. Even if the family decides not to accept the utensils, I will still have benefited from them, since the gesture will have been appreciated. Accordingly, in the event that the utensils are returned, I will pay you the value of this benefit ([Ran](#)).

5. Since [as a potential buyer] all the benefit was the son-in-law's [he had the status of a borrower, who is responsible even for unavoidable mishaps] ([Ran](#)).

6. [Once it becomes clear that he will not be buying the utensils (because his father-in-law refused them), he no longer has the status of one who "has all the benefit," and is therefore not responsible for any unavoidable loss which occurs from that point on.] He does, however, have the status of a paid *shomer* (who is liable for theft and loss), similar to a borrower who, when his term of borrowing ends, has the status of a paid *shomer* until he returns the object to the owner. Although he is not being paid, we say that since he had all the benefit until now, he provides benefit to the owner in return [and agrees to accept upon himself the degree of responsibility required of a paid *shomer*] ([Ran](#), based on [Bava Metzia 81a](#)).

The Baraisa's ruling that the son-in-law is responsible if the utensils were destroyed on the way there supports Shmuel's ruling [that one who takes items from a seller in anticipation of buying them has the same obligations as a borrower] ([Ran](#); cf. [Rashi to Bava Metzia ibid.](#) ר"ה ונאנסו). [Based on the Gemara's conclusion above, we must say that the utensils were in high demand (*Mishneh LeMelech* to *Hil. Sheluchin*).

There are 3 levels of merchandise:

זבינא חריפא - high demand

זבינא מצינעא - standard item

זבינא דדמי על אפיה - closeout

Shmuel only obligates to pay by זבינא חריפא.

ר"ן

In such a case the prospective purchaser is sure to keep the item when he concludes the inspection. For this reason, too, the purchaser's initial lifting of the item is regarded as a *kinyan*. The only way the buyer can free himself from paying for it is by returning the item and voiding the sale.

ומשום הכי הנאת לוקח היא, שהכל קופצים עליו, ואין למוכר שום הנאה במכירתו, דהא כל אימת דבעי מזבין ליה - וזו הסיבה לחיובו של הלוקח באחריות

שולחן ערוך

Maran brings two cases:

1) If one takes an item to check it out, if it's a set price¹ and a mishap (אונס) caused it to break. You must pay. Since it became yours once you pick it up. This is only if it's an item of high demand.

2) An item that the seller wants to get rid of, there are two conditions: a) agree on the price b) pick it up after you agree on the price.

סימן ר סעיף י

הנוטל כלים מן האומן על מנת לבקרו, אם היו דמיו קצובים ונאנס בידו, חייב בדמיו, הואיל ודמיו קצובים מעת שהגביהו נעשה ברשותו. והוא שישגביהו כדי לקנות את כולו, ויהיה אותו חפץ הנמכר חביב על הלוקח. אבל חפץ שהמוכר קץ בו והוא מבקש ורודף למכרו, הרי הוא ברשות המוכר עד שיפסוק הדמים, וישגביהו הלוקח אחר שפסק.

¹ Even if you didn't talk about payment

DISCUSSION

We will now discuss the reasoning behind this Halacha. There are two ways to understand; we can hold him responsible because we look at him as a borrower, or, we can say that it is considered bought.

The opinion of the *Ran* and *Rosh* is, that we consider him a borrower.

However, *Rashi* and *Ramban* hold, that he is considered a buyer.

The differences:

1. If the purchaser picked it up, can the seller make it *hekdesh* (donated).

If the purchaser is a borrower, then he can. However, if we consider him a purchaser, then he can no longer make it *hekdesh*.

2. There is a rule, if the owner is alongside the borrower at the time it breaks, he is exempt from paying. If he is a purchaser there is no such ruling.

3. If it died in normal work, the borrower doesn't have to pay.

4. Do you pay the value its worth at the time you picked up the item, or, the value of the time it broke.

If we consider him a purchaser, then he would pay the value of the time he picked it up, however, if he is considered a borrower you have to pay what its worth at the time it broke.

הנוטל כלי מן האומן על מנת לבקרו - חייב מדין לוקח או מדין שואל?

בנדון זה נחלקו רבותינו הראשונים.

הר"ן והרא"ש בנדריים פירשו, שהקונה חייב מדין שואל "שכל ההנאה שלו".

אולם רש"י במסכת בבא מציעא המובא בתוספות בבבא בתרא ד"ה הלוקח וברא"ש, והרמב"ן שם פירשו, שהקונה חייב מדין לוקח.

בספר דבר יעקב סיכם את הנפקא מינות בין השיטות האם החיוב מדין לוקח או מדין שואל:

[א] אם המוכר יכול להקדיש, אם הלוקח חשיב שואל, יכול להקדיש, ואם חשיב לוקח, שוב אינו יכול להקדיש.

[ב] אם דינו כשואל, פטור כשבעליו עמו.

[ג] אם דינו כשואל, פטור כשמתה מחמת מלאכה, ופטורים אלו לא נאמרו בלוקח.

[ד] האם משלם לפי שווי החפץ בשעה שהתקלקל, או בזמן שלקח את החפץ. אם חיובו מדין לוקח, חייב כפי השווי בשעת זמן המקח כשלקח החפץ, אבל אם חיובו מדין שואל, חייב כשעת הקלקול.

[ה] כשהקונה אומר במפורש שאין כוונתו כעת לקנות החפץ עד שיבדקנו, שאז אינו חייב מדין לוקח, וחייב מדין שואל עד שיחזיר לבעלים, [ולהלן תבואר בדברי הפתחי חושן עוד נפקא מינא לענין חזרת המוכר].

וראה גם בדברי הקהלות יעקב שביאר מדוע חייב רק ב"זבינא חריפא" לשיטת הסוברים שחיובו מדין שואל ש"כל ההנאה שלו", לכן רק ב"זבינא חריפא" יש לומר שכל ההנאה שלו. ולשיטת הסוברים שחיובו מדין לוקח, אם אינו "זבינא חריפא" אינו מתכוון כלל לקנותו אפילו לא על תנאי.

The *gemara* says, the seller tried to make it *hekdesh* and *Rav Kahana* said it would not work. Must be the purchaser is looked at as a buyer.

Tosafot knocks off the proof:

The case is not that he picked it up to check it out. It's a case that he picked it up to buy it right away, in this case everyone agrees that he is a purchaser.

התוספות, הרא"ש והרמב"ן בבבא בתרא, הביאו ראייה לשיטת רש"י שהחיוב מדין לוקח, מהמעשה בהוא גברא דאייתי קרא לפום נהרא, ואמר רב כהנא אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, ואי שואל הוי, אמאי לא יוכל להקדיש מה שהשאל ביד אחרים, כמו שהמשכיר יכול להקדיש.

ותוספות דוחה הראיה: ואין נראה לרשב"א ראייה, דהתם לא על מנת לבקרו נטלם, אלא על מנת לקנות מיד, ולכך אין יכול המוכר להקדיש.

סמ"ע

if the buyer claims he didn't pick it up to purchase it:

The *Rambam* says that you are only obligated if you pick it up with the intention to buy it, if something happens you have to pay as long as you didn't renege. But if you didn't pick it up with intent to buy you would not be obligated.

Tur holds, that we can assume anyone who picks up an item, is picking it up with the intention to buy it. This is only on an item of high demand.

וכתב הסמ"ע (ס"ק כט), והוא שיגביהנו כדי לקנות, פירוש מגביה אותו לקנותו בסך דמים כדי קצבתו אם ייטב בעיניו, ומשום הכי אין המוכר יכול לחזור בו, והלוקח יכול לחזור בו ולומר להמוכר הגבהתיהו לקנותו כשייטב בעיני ולא טוב הוא בעיני. ומכל מקום חייב הוא באונסין כל זמן שלא גילה הלוקח דעתו קודם האונס שאינו חפץ בו, כן כתב הרמב"ם. אבל התוספות והרא"ש והטור ס"ל דאפילו לא הגביה הכלי כדי לקנותו, אפילו הכי הוא ברשותו להתחייב באונסין כל שלא גילה הלוקח דעתו שאינו חפץ, והוא כלי הנמכר בקל ואין המוכר קץ בו, דאמרינן מסתמא היה דעתו לקנותו, דאם לא כן לא היה נוטלו ממנו.

תורה לשמה

סימן שמט

המגביה כלי בחנות ע"מ לקנותו האם יכול לחזור בו, ואיך הדין
בבא אחר וחטף מידו

שאלה

אחד בעל חנות מוכר כוסות, ובא אחד ולקח כוס אחד מן החנות וכונתו לקנותו, ותיכף ומיד כאשר נטלו והגביהו בא אחר וחטף אותו, ועדיין לא נתן דמים לבעל החנות וגם לא דיבר עמו על המקח כלל, ורק נטל הכלי ההוא בשתיקה כי בדעתו היה לקנותו וליתן הדמים, ולא הספיק ליתן הדמים ובא זה וחטף אותו והלך, ובעל החנות טוען כיון שהגביה אותו נעשה שלך, כי אדעתא דלקנות נטלת והגביהת אנתו ונתחייבת לי דמים מעת ההגביהה, ומה שלא דברת עמי על המקח מעיקרא אין צריך לדבר כי זה שומתו ידועה, ורוב הקונים אינם מדברים על המקח כלום אלא נוטלים הכלי בשתיקה ונותנים לי הדמים, וגם אתה בעצמך ככה עשית בזמנים אחרים שקנית ממני ג"כ מזה הכלי ונטלת בשתיקה ונתת הדמים, ונמצא זה שחטף משלך חטף, והלה טוען מאחר שאני לא דברתי עמך על המקח, הגם שבלבי היה לקנותו עכ"ז לא נתבררה כוונת לבי בזה עד שאתן מעות, ומאחר שזה חטף קודם מתן הדמים הנה זה עדיין הוא שלך.

וכן נסתפקנו אם נטל כלי זה בשתיקה אדעתא לקנותו, ואחרי שנטלו קודם מתן דמים חזר בו ואינו רוצה לקנות, אם יוכל או לאו. יורנו המורה לצדקה ושכרו כפול מן השמים.

תשובה

איתא בגמרא דבבבא דף פ"ח¹, גופא אמר שמואל הנוטל כלי מן האומן לבקרו ונאנס בידו חייב, וה"מ הוא דקיצו דמיה. ההוא גברא דעל לבי טבחא אגבה אטמא דבשרא, בהדי דקא אגבהה אתא פרשא מרמא מיניה, אתא לקמיה דרב יימר חייביה לשלומי דמיה, וה"מ הוא דקיצו דמיה. ההוא גברא דאייתי קארי לפום נהרא, אתו כ"ע שקול קרא קרא, א"ל הרי הן מוקדשין לשמים, אתו לקמיה דרב כהנא א"ל אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, וה"מ הוא דקייצו דמיה, אבל לא קייצו דמיה ברשות מרייהו קיימי ושפיר אקדיש ע"ש. ופירש רשב"ם ז"ל, דהכא לא אדעתא למגול שקלנהו אלא לקנותן, וכיון דלא קייצו דמיהו לא סמכא דעתיהו, דשמא ירצה למכרו ביותר ודעתן להחזירן, ולהכי ברשות מרייהו קיימי ע"ש. ודין זה פסוק להלכה בהרמב"ם ז"ל² ובש"ע³ ע"ש. וא"כ השתא הכא בנידון השאלה, אם זה הכוס קייץ דמיה, ה"ז קנהו מעת שהגביהו דהגביהה קנהה בכל מקום ונעשה שלו, וה"ז מתחייב בדמיו וגם אינו יכול לחזור בו כי הוא הגביהו לקנותו ונעשה שלו. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי.

כ"ד הקטן יחזקאל כחלי גר"ו

Case: A cup seller was selling out of his booth when someone came to look at a cup. While he was checking out the item a thief snatched it away. He hasn't paid for the item. The seller says once you picked it up it became yours and it was snatched away from you. We don't need to discuss payment its an item you know the price.

The buyer claims you don't know my intention till I pay.

Who's right?

Ruling: If the item has a set price, he acquired it from the point he picked it up and he is obligated to pay for it.

Question: If a person bought clothing from the store and afterwards, he wants to return it, is there anything wrong with it. Especially that the custom of the country is such?

Answer: If the item was an item of high demand and you liked it at the time of purchase, it is an act of the pious not to return it.

Many store owners have said they have to close their store because of returns.

סימן תי"ט

הלוקח מלבושים מחנות ונמלך והחזירם

עש"ק פ' שמות תשל"ד, לכבוד ידידי היקר וכו' הי"ו.

אחדשה"ט. על דבר שאלתו צמי שלקח סחורה או מלבושים וכיוצא מהחנות ולאחר זמן הטיב להחזירו אי יש צוה שום איסור וצפרט שבמדינה זו המנהג הוא כמעט בכל החנויות שיכול להחזיר הסחורה שלקח.

הנה בגמ' ב"ב ס"ז ע"ב אמר שמואל הנוטל כלי מן האומן ע"מ לבקרו ונאנס צידו חייב והני מילי דקילי דמי ובגדריס (ל"א ע"ב) מוקי לה בדבר שקופצין עליו לוקחין דאין הנאה למוכר וכחצו התוס' דמשעה שלקחו חשיב כשאל ורש"י ור"י כתבו דחשוב כלוקח וכ"כ הרא"ש והרמב"ן וכ"נ דעת הרמב"ם פ"ד מהל' מכירה ובטוש"ע ח"מ סי' ר' כתב דאם רוצה המוכר לחזור צו אינו יכול לחזור צו והלוקח יכול להחזירו לו כל זמן שהוא צעין אלא שמדת חסידות הוא שלא לחזור צו כיון שגמר צלצו ליקחנו ומעתה רואה כ"ש הדברים ומה התם שאינו לוקח מצית האומן אלא לבקרו ואכתי לא הוחלט אללו לקנותו צהחלט גמור רק אם ייטב צעינו יקחנו ואפ"ה מדת חסידות שלא להחזירו כ"ש הלוקח צחנות כהיום והוטצה לו ומשום זה לוקחו ודאי שאין להחזירו הגם שהחנות מקבלים צחורה מ"מ לאו מדת חסידות הוא להחזיר ואני שמעתי מכמה צעלי חניות שאומרים שצריך לסגור החנות שלא יציאו חורה ולכן ודאי אינו ממדת חסידות.

דושה"ט בלב ונפש,

מנשה הקטן

Question: What happens if you go into a store and an item brakes when you pick it up?

If the item doesn't display a price and you didn't ask the price yet, you don't have to pay.

If the item has a price tag, the second the buyer picks it up to purchase it (he made up his mind), the seller can no longer renege and say I don't want to sell it. Therefore, he is obligated to pay.

** the rabbi gave no mention of the item being of high demand.

סימן רמז

לקח חפץ לקנותו ונשברה בידו

ג/ לסדר ובתוכם ה' התשנ"ה בני"י

כבוד הרה"ג כר' כש"ת הרב מוה"ר פנחס יהודה שרגא וויליאמער שליט"א מח"ס נופת צופים ועוד מאנטרעאל קאנאדא.

אחרשכ"ת בידדות, נדבר שאלתו מי שנכנס לחנות ולקח חפץ לקנותו וקודם ששילם נשבר החפץ אי חייב לשלם או לא.

תשובה, נדבר זה תלוי באופנים ובגמ' ז"ב פ"ח ע"א אמר שמואל הנוטל כלי מן האומן לבקר ונאנס בידו חייב, והני מיילי הוא דקילי דמיה ע"כ. ועיין רש"ם, והרמב"ם פ"ד מהל' מכירה הי"ד הנוטל כלים וכו' ונאנס בידו חייב בדמיו הואיל ודמיו קצובין מאת שהגביהו נעשה ברשותו והוא שיגביהו כדי לקנות את כולו ויהיה אותו החפץ הנמכר חביב על הלוקח, ובש"ע ח"מ סי' ר"א סי"א הלוקח וכו' נעשה ברשותו כלשון הרמב"ם והוסף, ואין המוכר יכול לחזור בו, וכו' ע"ש.

והנראה דהחילוקים הם שם נכנס לחנות ולקח כלי ואין לה דמים קצובים כלל ועדיין לא שאל על המחיר ורק הולך כמו שהולכין מחנות לחנות לבקר ולעיין ונשבר אין חייב לשלם אבל הנכנס לחנות מקום שהמחירים קצובים כרוז חנויות צומנינו שעל כל כלי יש פתק ומחירו קצוב עליו ומיד שהלוקח רוצה בו ומגביהו לבדקו כבר נכנס ברשותו ואין המוכר יכול לחזור בו, (ואולי יש לזכור מה הדין בדיניהם אם המוכר שהוא בעל החנות יכול לחזור בו לאחר שכבר לקח הלוקח החפץ בידו ולומר לו שאיני רוצה ליתן לך) אבל במקום שאין המחיר קצוב ואכתי צריך לזכור אז אינו חייב לשלם. ומיהו צנידון שאילתן לפי מה שהבנתי משאלתו המדובר בשכבר הסכים בדעתו ללקחו רק שקודם ששילם נפל מידו ונשבר כה"ג לכאורה פשוט שחייב לשלם לכ"ע שהרי כבר נקבע השער ולקחו ע"מ לקנותו וכמבואר בש"ע.

והנני בזה ידירו דושכ"ת וי"ר שיזכה ללמוד תורה מתוך הרחבת הדעת המעתיך בעדו ומברכו בלב ונפש.

מנשה הקטן

זכור לאברהם

לקח סלט חומוס ממקרר החנות ואח"כ נפל ממנו האם חייב לשלם

שאלה כא

ראובן נכנס לחנות מוצרי מזון ולקח מהמקרר סלט חומוס בכוונה לקנותו. אך לאחר מכן ובזמניו סלטים שנמכרים בחנות אין להחשיבם כזבינא חריפא, אא"כ יש כמות מוגבלת מאוד ויש ביקוש רב, באופן שהמוכר אין לו הנאה מהקונה הזה, שכן אם הוא לא יקנה, יבא אחר ויקנה. וכן אין להחשיבו כזבינא דרמיא על אפיה, אא"כ יש בחנות הרבה סלטים, ואם לא ימכרם יעבור התאריך שלהם, דאזי כל ההנאה של המוכר. אבל באופן הרגיל נחשב לזבינא מציעא. ולא נתבאר בשו"ע מה הדין בזבינא מציעא.

ובכן עיין בלחם משנה (פ"ד הי"ד) שכתב דזבינא חריפא חייב באונסים, ובזבינא מציעא דינו כש"ש, וברמי על אפיה דינו כש"ח. אולם הנתה"מ (סימן קפ"ו סק"א) כתב שגם בזבינא מציעא חייב באונסים.

לכן למעשה בנ"ד שיש להחשיבו זבינא מציעא, א"א לחייבו אא"כ פשע וכדין ש"ש. ובפרט שיש מקום להסתפק ולומר שבזמניו יש מוצרים שנחשבים רמיא על אפיה, כגון שאין להם חזרות, שכן על פי רוב נשאר למוכר מוצרים על המדף וישן מפני חדש תוציאו, וכל המוכרים מבוהלים למכור, ובפרט סלטים שזמן הקיום שלהם קצר.

Question: Reuven walked into a store, took a salad out of freezer to purchase, it slipped out of his hand and spilled, must he pay?

Salads are not considered items of high demand, unless they were limited. But its also not a closeout item, unless he has extra supply of them. In normal situation it's a standard item which can sell. What is the ruling if it fell before you paid?

We are not going to consider the person who dropped the salad negligent nor a damager.

We know that on closeout items (זבינא דדמי על אפיה) Shulchan Aruch exempts you from mishaps (אונס) and obligates you on negligence (פשיעה).

What about the standard items (not closeouts and not high demand items)?

Lechem Mishneh says, that you are exempt from mishaps (אונס). Which would exempt our salad dropper.

Especially if items like salad might be considered a closeout since it doesn't last too long; you want to sell it before it goes bad.

Reuben wanted to buy an etrog, he found one he liked, and they agreed on the price. Reuben wanted to show his rabbi, if he doesn't like it, he will return it. As he is going to the rabbi it falls and the *pitom* breaks.

Is Reuben obligated to pay?

Can Reuben buy the cheapest etrog and return that one to the seller?

Does Reuben have to pay retail price or wholesale price?

Can Reuben give the seller a similar etrog when the holiday is over for payment?

All these ideas are for damagers and stealers who may get away with less by giving a replacement. But over here, once you picked it up, we look at you as a purchaser and for this reason you will have to pay the full retail price as you originally agreed. There is no returning a similar etrog or any etrog.

סימן קיח

בדין לוקח אתרוג ע"מ לבקרו אצל רב ונפסל בהליכתו

שאלה: ראובן ביקש לקנות אתרוג ממוכר אתרוגים. לאחר שבחר אתרוג שנראה בעיניו ונקב המוכר את מחירו בסך של 200 ש"ח, אמר ראובן למוכר שברצונו לברר תחילה אצל רב מהי כשרותו והידורו של האתרוג, ואם לא ימצא מהודר יחזירנו למוכר. בדרכו לרב נתקל ראובן בהליכתו כך שנפל האתרוג מידו וניטלה פטמתו ופסלתו. (הוברר למפרע שלולי זה היה האתרוג מהודר).

(א) מהי מידת אחריותו של ראובן על היזק האתרוג.
(ב) האם יוכל ראובן לפטור את חיובו בהחזרת אתרוג זול כשר השוה כפחות שבאתרוגים הכשרים.

(ג) האם מחוייב הוא לשלם את האתרוג במחיר קמעונאי לצרכן או שמא די לו בתשלום מחיר סיטונאי כפי שעלה האתרוג למוכר.

(ד) אם אחר החג נתן ראובן למוכר אתרוג מהודר דומה לזה שניזוק על ידו האם בכך נפטר מחיובו.

תשובה:

(א) ראובן אחראי על הנזק שאירעו ומחוייב לשלם למוכר על נזקו.

(ב) לא יוכל ראובן לפטור את חיובו בשווי של אתרוג זול כשר אלא מחוייב הוא לשלם אתרוג מהודר כמות זה שנפסל על ידו.

(ג) על ראובן לשלם למוכר 200 ש"ח כפי המחיר שנקבע ביניהם קודם שלקח את האתרוג לבדיקה אצל הרב, ולא ייפטר בתשלום מחיר סיטונאי.

(ד) לא יפטר ראובן ע"י נתינת אתרוג מהודר אחר החג אלא חייב לשלם כנ"ל 200 ש"ח כפי שקצץ עמו המוכר בשעת לקיחתו.

מעשה באדם שרצה לקנות אתרוג בערב חג הסוכות לפני התקדש החג, והמוכר הפציר בו לקנות אתרוג מהודר וקבע את המחיר \$100. הקונה שקשה היה עליו לסרב להפצרות המוכר (וכמו שהשיח באוזני חברו העומד לידו) אמר לו שרוצה לקחתו לבדוק אצל רב בקרבת מקום, והמוכר הלך עמו. והנה בדרך הליכתו לרב נתקל הקונה בלא משים בעובר אורח ונפל האתרוג על הארץ ונפסל ע"י שנפל הפיטם. ועתה דורש המוכר שזוי האתרוג בסך \$100. הדין עם מי?

א. אדם שלקח אתרוג מהמוכר ע"מ לבדוקו אצל רב ואם ימצא טוב יקחנו ונפסל האתרוג בדרך הליכתו, אם לא קצץ עמו מחיר האתרוג - נראה שאין חייב באחריותו. אמנם בקצץ עמו מחיר, חייב לשלם שהרי דינו כלוקח, (אמנם להסוברים שדינו כשואל והלך עמו המוכר לרב לבדוקו, יהיה פטור, שדין השואל שבעליו עמו דפטור, וכל זה דוקא עם זה שהולך עמו הוא לצורך הקונה כגון להראות לו מקום הימצאו של הרב וכדו').

ב. כל זה דוקא באתרוג שיש לו קופצין ובמזומן שיש ביקוש של קונים, אבל בסחורה שאינה נמכרת מהר ובזמן שאינו טוב כ"כ כמו בערב חג ממש וכן כל כיוצ"ב, כל זמן שלא פסק עמו דמים פטור אפילו הגביהו כדי לבקר עמו אצל הרב, אבל בפסק דמים לא שנא וחייב באונסין וכמדויק בלשון השו"ע.

ג. באופן שגילה הקונה דעתו למוכר או לאדם נוסף שאין רצונו במקח אלא לוקחו לבדיקה אצל הרב כדי לדחות את המוכר מעליו ונפל האתרוג מידו ונפסל, פטור מלשלם לו.

ד. באופן שחייב לשלם לו האתרוג כנ"ל, יש לו לשלם מחיר מלא כמו שקצץ עמו המוכר שעל דעת כן הגביהו ולקחו לרב לבדוקו.

ה. המזיק לא יוכל להחזיר לו אתרוג אחר לאחר החג שאינו שווה כלום, ובאמצע החג יש להסתפק בכך. ונראה שיכול להחזירו וישומו אותו בכמה ימכר עכשיו וכמה קצץ עמו והשאר ישלים לו. וכ"ז אם נחשיבו כדין לוקח. ע"כ.

משפט החושן

What about if the guy shows up on Erev Sukkot and the seller pushed him to take the better etrog for a good deal of 100 dollars. The buyer said he wants to show his rabbi and the seller went along with him. The etrog fell out of his hand and the *pitom* broke?

Step one: it's the day of sukkot, which is a close out. In that case Shulchan aruch says, you need to agree on the price and have picked it up. Here you agreed on price but its conditional on the rabbi approval. The buyer showed he was being pressured.

Also, maybe the buyer can pay the price of a kosher etrog and not have to pay the full \$100 since he is not a purchaser yet?

A person who took an etrog to get it checked by the rabbi and he dropped the etrog in transit. If they agreed on a price, he has to pay.

Only an etrog is unique and has people wanting it.

Here since its Erev Sukkot, sellers want to move items, therefore EVEN IF YOU PICKED IT UP, you won't be obligated to pay.

Especially here where the seller was pressing him and in order to get him off his back he said, I'll show it to the rabbi.

Whenever you have to pay, its full price.